

Изазиви уторком, четврком и суботом.

ПРЕДПЛАТА: за Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
за Италију мјесечно лира 6; по-
једиња број 30 центева. Огласи
по цјенику. Поједиња број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Помтарина плаћања у готову.

Издаје: Окружна Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.

Одговорни уредник: Шпиро Ђакић.

Телефон број 60.

Штампа: Нова Штампарница - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, уторак 20. фебруара 1923.

Број 53.

NAŠI KANDIDATI.

Nosilac liste: LJUBA JOVANOVIĆ Min. Vjera u Beogradu.

Izborni srez	Kandidat	Zamjenik
Benkovac	<i>Dr. Uroš Desnica,</i> advokat - Obrovac	<i>Dr. Nikola Subotić,</i> advokat - Šibenik
Drniš	<i>Dr. Miloš Martić,</i> advokat - Beograd	<i>Dr. Nikola Grubišić,</i> ljekar - Drniš
Knin-Vrlika	<i>Dr. Nikola Novaković,</i> ljekar - Knin	<i>Špiro Grkinić,</i> zemlj. dobrov. - Kosovo
Pag-Rab	<i>Mato Čipčić-Bragadin,</i> sudski savjetnik - Split	<i>Dr. Uroš Desnica,</i> advokat - Obrovac
Šibenik	<i>Dr. Nikola Subotić,</i> advokat - Šibenik	<i>Dr. Filip Marušić,</i> ljekar - Drniš

Стара је ријеч, да је угодније бирати него бити биран, али за то је веће одликовање бити изабран него бити бирач.

Обично је човјеку оно мило и угодно што му је лако, па би се према томе могло и помислити, да је и бирати лако. Додуше бирање само по себи није ни тешко, али погодити у избору, оно што човјек жели избором постићи, то је и те како тешко. Зар се је једна дјевојка, која је имала више просаца, покајала, што није дружичје бирала и изабрала? Кашње живот покаже, да ли је избор био добар или не. Од страшнога свјетскога рата ретко да се је и то промијенило, дјевојке не боли глава: кога да изабере, оне су уопће задовољне да се когод јави.

Па кад се ту, гдје се тачно ана, што треба да има младожења, гријешу, и много гријешу, како се тек може погријешити, гдје су рани правци избора, гдје тек треба правце сложити, па тек онда у некоме правцу бирати.

У свакоме народу, па тако и у нашем има најумнијих људи и најкарактернијих, који нијесу никако политички одређени, не спадају ни у једну политичку странку, они виде само своју струку, а у политичком као уопште у друштвеном животу не важе. Приповједа се, како су бечком професору финансија Штајму, водили сваки час оврху за његове приватне дугове. Он је знао давати мудре савете у руковођењу државних финансија, а није знао да сам себи помогне. Многи способности, па и најспособнији људи, остају често у политичком животу неупотребљени, не одспјевају у Скупштини, а то само за то, што нијесу политички одређени или што су се одредили у такву политичку странку, која не може да их избаци у Народну Скупштину и тако њихова ријеч, а више пута и користан и мудар савет, не може да се чује и уважи. Штета је што се овакови људи не могу увести у Скупштину, и што по нашем Уставу, као и свим уставима на цијелом свијету, нема за то начина ни могућности.

Народна Скупштина, у којој се расправља и одлучује о судбини државе и народа, о срећи и بلاгодатању свију нас треба што

боље стручаке, треба да у њу уђу што способнији људи, најспособнији међу нама, јер иначе Скупштина не би могла контролирати рад државни, не би се из ње могло саставити министарство, које би било способно да води добро државне послове, не би могла да изврши ону задању, велику и увишину, али тешку и мучну, коју јој је народ повјерио. У Скупштину треба да уђу не само способни већ и поштени и карактерни људи, који познају и државне и народне потребе, који се неће авађати са другима, већ радити на корист народа, који се неће дати подмињивати, већ који ће свијесно вршити своје дужности, које су им њихови бирачи, они који су их послали у Народну Скупштину, повјерили. Тешко је наћи и стручаке и поштене, а и народу добро позанате.

Уза сву ту тешкоћу, наша странка у Далмацији, као и у цијелој нашој пространијој Краљевини, знала је наћи, изабрати најспособније између својих редова. Додуше тај избор није дошао од никуда са стране, није дошао одоаго. Он је дошао одоаго, из самога народа. Народ окупљен на својим аборовима, сам је расправљао и договарао се, кога да бира за посланика, кога да пошаље у Народну Скупштину. У том својем избору народ је био посве слободан. Није му смио нико нијачију вољу да натурне. И народ после дугог размишљања и договарања изабрао је своје кандидате, одредио је људе, које хоће да пошаље у наш бијели Београд, у нашу дичну престолницу, да у Народној Скупштини, аступају његове интересе, онако како они најбоље знају и умију. Све те људе наш народ, и старо и младо, поана не од данас или јучер, већ од давна. Поана их из времена радости, као и из времена жалости. С њима заједно наш је народ страдао, с њима заједно трјесико се и чекао свијетлији дан, дан свога Васкресења. Ти су га људи храбрили, помагали му и свијетом и шаком, помагали колико су могли, и зато можда није није народ јединственије, одушевљеније изабрао своје кандидате, као баш ми радикали у Далмацији. Сви ти људи дјца су наше кршине, али поносе Далмације.

И како рекосмо на почетку, као што је

тешко бирати, исто је тако тешко и дати се бирати, јер ту подлежи сваки, свакојаким прекорима и замјеркама, увлаче се ствари које немају никакве везе с политиком. Породични живот, приватни живот, уаима се у обаир богатство, сиромаштво, дјца, завист што ће онај који буде изабран доћи до положаја и угледа. Људи, које су радикали Далмације истакли као своје кандидате, то све знају добро. И они су све то прегорили, стављајући себе, своје способности, свој ум и срце, мир и покој, у службу народа и Отаџбине. Они хоће да своје силе посвете народу, јер желе добра овој нашој, крвљу икупленој, отаџбини.

Pašić o stvaranju države.

У прошлу недјелу одржан је у Баограду импозантан збор народне радикалне странке, на ком је наш сједи и дични војга г. Пашић, одржао ерхалан говор о стварњу ове наше велике државе. Ради његове важности, ми доносимо главне тачке из тога говора:

Бићу кратак, јер ме чека министарска сједница. Послије страшног и великог свјетског рата закључен је мир и држава је имала да се брине о својим потребама и о ономе што захтевају нове прилике. Тада смо одржали једну конференцију с нашош браћом из Хрватске и Словеније и третирани питање, како ћемо се ујединити и што ћемо даље радити. Вама је позната кршка декларација, у коју су унијата најглавнија начела, како треба наша држава да се избрази. Прво је питање на тој конференцији било, како да се назове држава. Ја сам износио мишљење, да би требала да се назове Србија, зато што је српско племе најјаче, што се стотину година борило за слободу и у друштву са осталим saveznicima побједила непријатеља, па је природно да најјаче племе образује и државу. То су радиле и друге државе. Други су тражили Југославију. Када господа не че да prime име старијег брата, онда нека буде држава Срба, Хрвата и Словенца. Далје је настало питање, како да је уредимо изнутра. Ја сам онда казао: Ми имамо устав слободу, који је демократски и који је демократски и који даје сва права свима грађанима подједнако. Они су казали: Има одређелjenja, гдје се каже, да је династија Карађорђевића православна и да се не би у томе сви сложили. Ми смо пристали, да се то саобрази и избрише да је вјера православна владајућа. По уставу све су вјере једнакоправне. Када је дошло до питања династије, они су признали Карађорђевића династију као народну династију, која је све сјединила и тако је примљена династија Карађорђевића. Далје је настало питање, како ће уставотворна скупштина да donese устав, да ли без обзира на династију или да је династија призната. Ријешено је, да се династија призна као династија цијеле државе. Како ће наша држава да се саћини, да ли на основи једноставној или федеративној? Настале су дуге дебате, које су један мјесец и више трајале. На тој конференцији ја сам онда казао, да možemo и на основи федеративној, ако možemo да подijelimo Србе, Хрвате и Словенце, па да се онда сјединимо. Како је Аустрија išla за тим, да нас све помјеша, тако је историја спрјечила да се подijelimo. Узели смо етнографску mapу и видjели, да не može да се надје граница измeђу српског и хрватског и словенског племена, када би htjeli да се дijelimo по племену. Ми смо нашој територији измјешани:

Hrvati u Srbiji, Srbi u Hrvatskoj. Tada su Slovenci kazali, ka se još može naći granica između Hrvata i Srba, ali da se »ne može naći granica između slovenačkog i hrvatskog plemena, jer smo došli do samog Zagreba«. Zato smo odlučili, da napravimo državu, u kojoj može gdje god tko hoće da kaže da je Hrvat, Srbin ili Slovenac da se zove kako želi. Da je to istina, evo sam donio jednu mapu da vidite. (Pokazuje mapu), »Pravoslavni Srbi u Hrvatskoj i Slavoniji«. Pitam vas, kako da se to u povuče granica? Zato smo riješili, da naša država bude na jednostavnoj osnovi, pa da se da široka samouprava okruga, srezova i oblasti, ali oblast da ne bude kao neka državica, zato jer smo izmiješani i želimo da stvorimo jednu jednostavnu državu. Tim oblastima da se da, da one donose zakone i da one imaju svoju politiku. Zato smo bili protivni, da se stvore historijske oblasti? Zato, jer su te oblasti bile administrativnim putem napravljene, a nisu historijske oblasti, a historijske oblasti su ovim ratom poništene, jer je rat vođen u cilju, da se sve historijske oblasti izbrišu, jer je narod sam gospodario svoje sudbine. Na osnovi toga mi smo vodili rat. Neki su zastupali da se obrazuje Hrvatska za sebe, Bosna za sebe i t. d. Zašto smo bili protiv toga? Zato jer je te oblasti stvorio neprijatelj: Austrija, Turska i Mađarska. Te su oblasti stvorene silom jačega, a mi smo željeli jednu državu sa samoupravama.

Kada smo dakle bili sjedinjeni Srbi, Hrvati i Slovenci, pitalo se, kako da se riješi uređenje države. Došlo je do ustavotvorne skupštine. Kako je skupština bila sastavljena od više partija, a mi smo bili pozvani da udarimo temelj državi, pribirali smo sve stranke, koje su za jedinstvenu državu. Ja sam se onda primio vlade i konferirao sam 15 dana sa svima. Tada su neke stranke stale na stanovište, da se ne može donijeti ustav, ako je jedna trećina protiv, što za mene znači, da jedna trećina daje ustav, a dvije trećine da primaju. To nigdje nije bilo. Ta naša svadja je poznata. Ja sam onda naveo primjere, da se Sloveni teško u opće slažu. Neslogom je propalo srpsko carstvo, Poljska, Češka, a da vidite, dokle je išla ta nesreća: U Poljskoj su se zakoni mogli donositi samo jednoglasno. I otuda ono: Nehechem. Stalo se zato na gledište, da većina i nešto više donese ustav. Ustav smo donijeli poslije duge debate. Taj je ustav proklamavao suverenitet naroda sa kraljem i dao jednaka prava svim građanima, vrlo široka prava, kako ni u republici ne postoje. Na osnovu toga prava nastao je suverenitet skupštine.

Kada smo provodili ustav, pokolebala se jedna polovina naših saveznika demokrata. Znate kako je u koaliciji teško raditi: svako se pitanje debate, za svako pitanje treba kompromis. Ta polovina stala je na stanovište, na koje su stali i Radićevci. Mi smo kazali: ne može tako da se vlada, ako vladini ljudi rade sa onima, koji traže promjenu ustava. Zato smo uputili na narod: da li da ustav ostane ili da se mijenja? Ja moram da kažem, da se još ne zna, na kojoj osnovi, ali po nekim izjavama, to se razložito traži. Sada narod ima da riješi, da li pristaje da usav ostane ovako, dok se oproba. Kad vidimo da nešto smeta, mi kao suvereni možemo da ga mijenjamo. Ali mislimo, da ne treba stvarati nov ustav prije, nego što je on realiziran. Drugi su kolebali i kazali, čas da treba, čas da ne treba. Ta zabuna je uzrokovala pad vlade i sada plebiscit treba da kaže, da li narod hoće vidovdanski ustav ili njegovu promjenu. Mi treba da stojimo na vidovdanskom ustavu, jer ne želimo jedno mrtvo vrijeme, puno prepričke, dok se riješava izmjena. Mi držimo, da to ne treba sada u ovo vrijeme, kada se naši neprijatelji nisu još izmislili sa stanjem, nego čekaju i vrebaju, da se mi pokolebamo i traže evropske

komplikacije. Zato smo mi ostali na ovom gledištu, da narod sam kaže, da li treba ponovo da se donese ustav ili ne. Mi apelujemo na narod, jer je stranka radikalna stvorila demokratsko načelo, da narod u najglavnijim pitanjima državnim da svoj glas.

Na koncu g. Pašić poziva sve prisutne da obavijeste javnost o namjerama i pravcu radikalne stranke i da svi složno porade na tome, da ostane vidovdanski ustav. Govoreći o Radićevoj republici, Pašić kaže, da ima Hrvata, koji traže da bude republika onako u sredini: Mi republiku, a vi da nas branite, a mi da budemo u sredini. Tako bi svako selo moglo da traži republiku, da ništa ne plaća državi, a mi da ga branimo. Govoreći o majorizaciji kaže, da nema majorizacije, kada smo jedau narod i kada odlučuje većina. Ponovo apeluje na prisutne da obavijeste narod, da glasa za vidovdanski ustav, jer je to spas države.

Statistika naše Kraljevine.

Poslije dugoga i napornoga pripremnoga rada, i borbe sa neprestano reduciranim kreditima Državna Statistika je najzd uspjela, po najviše zaslugom svoga direktora g. Gjurića, da pristupi radu. Jedan od prvih, krupnijih rezultata, to je izrada kartografskog pregleda vera i nacionaliteta u našoj državi, po najnovijim metodama. Za bazu je uzeta opština. Karte su već date u litografiju i za kratko vreme biće gotove. One daju vrlo detaljan pregled celokupnog stanje naše države.

Površina i oblasti.

Naša držav, u svojim odregjenim granicama, uračunavši i treću zonu koja nije još evakuisana od Italijana, ima ukupno 248.987 kvadratnih kilometara i 12,017.323 stanovnika. Po površini je najveća Bosna i Hercegovina sa 51.199 kvadratnih kilometara: posle nje dolazi predratna Srbija sa 49.950 kvadratnih kilometara. Po broju stanovnika, megjutim, najjača je Hrvatska i Slavonija sa Megjurmjem i kvarnerskim ostrvima (sa 2,739.693 stanovnika), a posle nje dolazi predratna Srbija sa 2,655.078.

Podelom na oblasti država je podeljena u 33 oblasti od kojih je najveća primorsko-krajiška sa 14.121 kvadratnih kilometara površine; po broju stanovništva najjača je zagrebačka sa 809.482 stanovnika, a najmanja bregalnička sa 104.460.

Vjeroispovijesti.

Vera zastupljenih ima 6: to su pravoslavna, katolička, grčko-katolička, protestantska, muslimanska i jevrejska. Najviše ima pravoslavnih. 5.602.227, većinom u Srbiji i Crnoj Gori. Zatim dolaze katolici sa 4,735.154, najviše u Slovenačkoj i Hrvatskoj. Muslimana ima 1,337.687, najviše u Bosni i Hercegovini i Južnoj Srbiji. Muslimani su osobito jaki u sarajevskoj, tuzlanskoj, raškoj, skopskoj i vranjskoj oblasti, a najjači su u kosovskoj oblasti. Protestanata ima 216.847 u Vojvodini i malo u Sremu, grčko-katolika isto tako, a Jevreji su raštrkani po celoj zemlji. Muslimani su ipak mnogo jači u Južnoj Srbiji, gdje ih ima 705.554, nego u Bosni i Hercegovini, gdje ih ima 588.247. Bez vjeroispovijesti ima u našoj zemlji 2.017 lica, od njih najviše u Vojvodini, 1.351, a najmanje u Južnoj Srbiji, samo 8. Procentualno ima pravoslavnih 46,6 od sto, katolika 39,4. Muslimana 11,1, protestanata 1,8. Jevreja 0,5 i grčko-katolika 0,4 od sto.

Stranci.

Najviše stranaca, koji ne pripadaju državi SHS, ima u Bosni i Hercegovini, naime 22.460. U Južnoj Srbiji ima ih 2.692, a u predratnoj Srbiji 8.159.

Velikoj većini stanovništva je materinski jezik srpsko-hrvatski. Tim jezikom govori 74,6 procenta. Slovenački materinski jezik imaju 5 od sto, rumunski 1,5 od sto, njemački 4,3 od

sto, mađarski 3,9 od sto, arbaraški 3,7 od sto, italijanski 0,1 od sto i drugih jezika 1,7 od sto. Mađjara najviše ima u Vojvodini, a isto tako Njemaca i Rumuna, Turaka ima najviše u skopskoj i bregalničkoj oblasti, a Arbanasi su mnogobrojni oko Tetova. Mitrovice i Peži. Njih ima 441.740, Mađjara ima svega 472.409, a Njemaca svega 513.372.

Kuća ima najviše u Srbiji, naime 457.142, a zatim u Bosni i Hercegovini 322.973. Za Hrvatsku i Slavoniju nisu još prikupljeni podatci.

Muškarci i žene.

Od celokupnog broja stanovništva 12,017.323 ima 49 od sto muškaraca i 51 od sto žena. To znači, da kada bi se svi ženili i udavali, onda bi na sto sklopljenih brakova morale da ostanu dvije »usjedilice«, što znači da bi u cijeloj zemlji ostalo 240 hiljada i 346 usjedilica. Najviše žena ima u Hrvatskoj i Slavoniji, 1,405.050. Muškaraca tamo ima 1.334.593, što znači 70 hiljada i 557 žena više. U predratnoj Srbiji ima 1,381,911 žena i 1,273.167 muškaraca, što znači 108 hiljada i 744 žena više, što opet znači da je 108 hiljada i 774 naših Srpkinja osugeno na silu boga da ostanu »usjedilice«, uz najbolju volju za udajom. Najmanja razlika između broja žena i muškaraca je u Južnoj Srbiji, gdje bi trebalo da ostane samo 6 hiljada i 232 neudatih.

Ali zato žene nose rekord u Bosni i Hercegovini jer na 965 hiljada i 894 muškarca pada samo 924 hiljade i 35 žena, što znači da 41 hiljada i 859 muškaraca moraju da ostanu bez žene. Još kad se uzme u obzir, da Muslimani imaju česro po dvije i tri žene, onda je vrlo opravdano što Bosanci i Hercegovci drugih vjeroispovijesti moraju da se sele iz svojih krajeva, da bi se okučili.

Izborno kretanje.

Pučka stranka je bila najrevnija. Ona je prikazala na potvrdu svoju ljudnost.

Za njom je došla zemljoradnička stranka. Nosilac je njene liste g. Dane Škarica. Na njoj su, kao sreski kandidati, inž. Visković i notar Uglešić. Ali na njoj nema imena dra Blaževića, koji, kad, nije mogao biti kandidovan u ovom okrugu, jer je, pa ma samo i nominalno, sudija u Šibeniku ili Tijesnom, morao je dobiti barem jedno mjesto na listi južnjeg okruga. U ovom će biti samo dvije liste zemljoradničke. Jer su se na kraju izmirla dva krila, Franićevce i ljevičarsko. Tako će Franić ostati nosilac liste. Dr. Leontić povlači se sa megdana ojagjen. Možda će ostaviti ovu nezahvalnu i neprosvijetlenu zemlju i vratiti se u Ameriku. Dr. Smodlaka, koji se je javio megju zemljoradnicima, imajući plan, da ih dijeli, postigao je prvi put u svom životu jedan uspjeh, koji nije bio negativan. On je sje-dinio dvije grupe, koje su se bile dušmanski podvojile, kad je, staviši nogom na zemlju, koju ne radi, uzeo metlu i zaprijetio, da će s nje očistiti one, koji ju, kao Franić, Visković, Vrsalović, Bjelovučić i drugi, natapaju obilatim svojim znojem.

Ponovno se je povratio u Šibenik dr. Drinković. Od jučer se ponovo govori o listi Hrvatske Zajednice, koju bi nosio on, ili dr. Trumbić. Jer za Dalmaciju ne vrijedi odluka Zajednice o pasivitetu. Zato se je ovdje pokušavalo sklonuti Radića, da dade svoj pristanak za listu Drinkovićevu, za koju bi mogli glasovati njegove prištaše. Ali je Radić, ljutito, odgovorio, da mu ne trebaju „gospodski konji“. Tako je ostao Grgo Petković, seljački . . . kandidat, miroljubivi i republikanski.

Spiskovi za opć. izbore, kao i za Nar. Skupštinu mogu se dobiti odmah kod „Nove Stamparje“ u Šibeniku.

Градске вијести.

„Споменница Венчања“. У циљу да се национални значај свечаности ипеченања Н. Величанства Краља Александра што више популарише, оштампана је врло укусна књига под горњим насловом великог формата, која поред текста садржи и 33 уметничке слике. Свака наша кућа морала би имати ову споменницу, тим више што јој је цијена доста ниска 12 динара и 50 пара. Споменница се наручује код Јосип Јароња у Шибенику.

Ваштита индустријске својине на II. сајму. „Службене Новине“ од 7. окт. до носе ријешење министра трговине, прам којему се узорцима, иложеним на II. вел. сајму од 23. 4. до 1. 5. 1923. признаје право приоритета у смислу § 160 Закона о Заштити Индустријске својине, те §§ 94 и 99. Уредбе о изведењу тога закона. На ово ријешење се упозоравају интересенти.

Порога. У петак је започела а у суботу свршила расправа против Пера жене Андрије Крњића, Марка Крњића Николина, Крсте Крњића, Вендица Јосина на Коњеврата, који су били оптужени да су на 15. 10. 22. у Коњевратима хитимчином усмртили на потајни начин Шимуна Крњића Ивина, тукују га камењем тако да је од задобивених раца умро Муж тужене Пера је у Америци, па се она била ухватила Марка Крњића, с којим је била у љубавним одношајима. То је у селу био свако опазио, па да се боље увјери, њезини дјеверови (браћа мужа јој) Стипе и пок. Шиме са једним трећим човјеком, једне ноћи затекше Марка у њезиној кући, па су Марка добро испребијали. Она је од онда замирила Стипу и Шимуна али овога још више, а тако га је замирила и Марко јер га је истукао и покварио рачуне. Знала је да му и Крсте није пријатељ, а и овај се надао од ње шта имати, па се ш њима договорила да Шимуна уклоне с пута. Кад је он оног дана пошао у дрва, пошли су и они тамо напали га камењем и тако га заокружили да није могао да бјежи па га погодише у главу те је пао, а онда га на аемљи лежећи тако тукли камењем, док му нијесу разарали главу. Лијека није било али је пала одмах сумња на њих те су и признали Марко и Крсте, а Пера је хтјела да каже да су га убила само ова два мушка. Она је била осуђена на смрт на вјешалима а они на тешку тамницу и баш Марко 4 године а Крсте 3.

„Пошта нам није у реду“. Под горњим насловом били смо донијели у броју 40 градску вијест, на коју нам је дирекција Пошта и Телеграфа послала рајашење, које у интересу истине и доносимо:

Гледе успоставе цијеле ноћне телеграфске и телефонске службе при п. т. т., уреду у Шибенику, ова је Дирекција, на представку удружења трговаца, индустријалаца и обртника за северну Далмацију у Шибенику, подузела још у мјесцу новембру пр. г. потребите навиде. Резултат тих навида био је, да се у ноћно доба т. ј. од 21 до 24 сата, при тој станици предаје попречно највише 5 телеграма. Са одвијањем телефонских разговора, коли у међуградском, толи у мјесном промету, резултат је био још слабији.

Далече се је констатовало, да кад је при тамошњој телеграфској станици била за мјесец дана т. ј. од 22. X. до 22. XI. пр. г. уведена потпуна ноћна служба на телеграфу и телефону, није, иза поноћи, у цијело то вријеме предан ни један телеграм, а ни вођен ниједан мјесни, ни међуградски разговор. При таквом стању ствари, ова Дирекција није могла, уз најбољу вољу, да удовољи тражену тамошњих кругова, тим мање што би уведене ноћне

службе имало за последицу повећање особља, дотично већих државних издатака, а без фактичне потребе.

Што се тиче аутомобилног саобраћаја Шибеник—Обронач и обратно, иш сам одлучио на тој прузи извести свакодневни аутомобилни саобрачај, наузв нећељу. Са истим ће се отпочети чим пре т. ј. чим се најје потребито особље, које још једино фали.

И остала питања потакнута у истом чланку, палаае се у расправљању код ове Дирекције, те ће се кроз најкраће вријеме настојати ријешити. — Директор: Будисављевић.

Наши дописи.

Nonalja, 15. februara.

Primjećuje се изборно гibanje. Prisiljeni smo да проговоримо. Јер потудржавни елементи не мрјују. На њелу је пушке странке, као predsjednik њене мјесне организације, један, који је био одан талијанској власти. Главни му је сарадник један, нажалост Novaljac, који је талијански oficir. Пушка странка за све то не мари. Она то prima и iskoriшћује. I зато у нjoj има elemenata, који i danas уздишу за Bečom и којим је i danas милији Рим no Beograd. Pa и sredstva, којим се služi, potsjećaju на аустријско доба и на доба талијанске окупације. Šalju се и dolaze комисије, globe се ударају и смјеста ucjenују. Тако је једном našem seljaku наређено било, да исправи granicu svog zemljišta. Kad је он molio, да му се dozvoli то učiniti до ljeta, kad će моћи то извршити bez велике štete, političки komesar му је odgovorio, да će му štetu naknaditi Srbi. Nije čudo, kod ovakог komesara, који у себи nema ništa slavenskoga, i geomotra Ruje, који ovamo dolazi да premjerava опćинска добра, да је, protiv volji seljana, darovana једна poruшена опćинска zgrada једном, kome prošlost nije nacionalно čista, а kad је protiv toga protestовано, nije čudo да се је od njih čuo изговор, да је zgradu darovala Škunci sama vlada.

Пушка странка најрадје напада Srbe, ističуći, да су они bezvјерци. Evo један primjer. Pre malo дана један наш prijatelj htjeо је krstitи sina и dati му ime Momčilo. Na то се sveštenik rzario и ljutio је počeo odbijati krštenje, govoreći: nismo još Srbi, ne. Spominjući elemente, nesklone našoj држави, ne možemo zaboraviti našeg nadučitelja Karabajića. I ako је он danas uшао у се, mi svi dobro znamo, što је он radio pod Austrijom и što за талијанске окупације. Он је навршио године службе, па би mogao иći у stanje mira, да сеbi, а још више nami, dade mira!

Drniš, 19. februara.

(Raditevcil na poslu). Ovdje су започели најживљу изборну акцију Raditevcil. Nekoliko њиhових агитатора, moralних и друшвених propalца, bivших највјернијих slugana proklete Austrije, umirovljenih žandара и finansа, razиšli су се по selima и на најгладнији начин zavaravaju народ, по uputama svoga vogje »predsjednika« Radićа. Da što bolje uspiju, raširili су glasove, како се u »srpskoј« vojsci »kатолички« progone, zlostavljaju и muče gladom, dok и republici, коју hoće Radić и Hrvati, neće trebати иći у vojску, јер они neće ratova, а народу će се porazdjeliti sve gospodske zemlje и народ će sam preuzети управу.

Nekidan су Raditevcil ovdje држали и zbor, на kom је bivши revni аустријски žandar Roko Šarić, а за вријеме rata денуцијант и predвагjaч demonstracija protiv Srba, белјеzгао о koјeјем usporegjuјуći Radićа са Isusom.

Kao један dobar Radičev агитатор, и ako možda indirektan, služi и upravitelj опć. blagajne g. Grgurić.

Čudно nam је, да vlastи mirно gledaju све ovo kao što mirно slušaju и sve one pokliке »republici« а protiv државе.

Brzojavne i telefonske vijesti.

Извршење рапалског уговора.

Талијански краљ потписао ратификацију.

РИМ, 20. Јучер је талијански краљ потписао закон, којим се ратификује сантамаргетске конвенције.

БЕОГРАД, 20. Министар спољних посла др. Нинчић примио је министра финансија др. Стојановића и с њим говорио дуго о вотирању потребитих кредита за увођење власти и организације државне администрације у новим крајевима, који ће нам припасти по рапалском уговору. Оба министра одржаће ниа седница, на којим ће се утврдити јединости, које се односе на нове крајеве. Резултат ће се поднијети министарском савјету, па ће се овласти министар финансија, да од финансијског одбора атражи потребите кредите, који ће се вотирати из доларског зајма.

† Др. Иван Тавчар.

ЉУБЉАНА, 20. Јучер је овдје умро познати словенски родољуб и политичар др. Иван Тавчар у 73 године живота.

Погреб дра. Рашина.

ПРАГ, 20. Погреб дра. Рашина, обавиће се у сриједу. Јучер прије подне одржана је жалобна седница парламента, а данас је мртво тијело иложено у Пантеону. Позоришта су сва затворена у знак жалости.

Уапшен комунистички агитатор.

СКОПЈЕ, 20. Овдје је уапшен један комунистички агитатор, који је у вагону продавао комунистичке брошуре. У њега се, при претечањини, нашло писмо на Беча са упутствима за акцију у Јужној Србији. У писму се компромитирају многе особе. Уапшени се зове Лазар Богдановић.

Артиљеријска борба.

БЕРЛИН, 20. Према новинским вијестима уадуж цијеле пољско-литавске границе води се жестоке артиљеријска борба, у којој има на стотине мртвих. Службено нијесу стигле вијести, осим да је код Ораније дошло до сукоба.

Радићеви агитатори.

ЗАГРЕБ, 20. У Глини су ва вријеме уличних манифестација, четири Радићева агитатора у својим говорима отворено устали против данашњег облика државе па их је полиција уапсила.

Никола Коперник.

ВАРШАВА, 20. Јучер су пригодно 450 аодишњице Николе Коперника одржане свечаности, којим су присуствовали сви министри.

Радићеви кандидати у Босни.

Кандидати српске странке.

САРАЈЕВО, 20. Јучер су предале суду изборну листу Радићева и српска странка за округ Сарајево. Носиоц Радићеве странке је Иван Радић, тежак из Хрватске, а српске странке Стојан Марковић, професионалиста у овдашњој артиљеријској радионици.

Грци спремају офанзиву?

БЕОГРАД, 20. Грчко војно министарство упутило је ових дана у Београд шест својих официра дивизијских интенданата, да као стручна комисија кули у Бојводино већи број коња. Четири члана ове комисије већ су дошли у Нови Сад и отпочела са куповањем. Ово се доводи у везу са скором офанзивом Грчке у Тракији.

Турска борба ва самосталност.

СМИРНА, 20. На отвору господарског конгреса изјавио је Иамет паша, да Турска треба помоћи вањског капитала Савезници у Лоани нијесу узели у обзир оправдане жеље Турака, те позива Турке да устрају у борби за своју самосталност.

Нове књиге.

„НОВИ ЖИВОТ“ илази сваке суботе. Директор Љуба Јовановић. Свеска за 10. фебруара 1923. има слиједени садржај: 1. Политика: политичке странке у Баварској Б. А., Бугарска после рата, Сретен Јонић. Спољни преглед: Стање у Немачкој после Француске окупације Рура, Енглеско гледиште у питању репарација. 2. Финансије и народна привреда: Стругаре у Хрватској и Славонији, Миливоје М. Савић. 3. Наука, просвета и књижевност: Шта све не може човеку да се деси, Ј. Пореч. Посета трима српским манастирима, Сибе Миличић. Белешке. — Уређује одбор.

Натјечајни оглас

на мјесто писара при овој општини.

Натјецатељи нека у молбу поставе и увјете, уз које би се примили речене службе, а уа то треба да докажу, да су до сад били запослени у служби код које општине, а на-властито, да су извјешбани у вођењу војничког реферата; да су добра моралног и политичког владања, те припадност. Рок натјечаја 10. 3. о. г.

Од Општинске Управе

Кистање, 15. фебруара 1923.

Управитељ:

Н. ЈАНКОВИЋ, в. р.

Radikali! Spremajte se za izbore.

Помажите „Просвјету“!

ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ

— ШИБЕНИК —

Складиште дрога, кемикалија медициналних и техничких, тоалетних и хигијенских артикла, боја уљених и у праху, анилине и све потребитице за мастиноне, кпстова и четкарске робе.

Главно складиште минералних вода. 11

БУРО ВОЈВОДИЋ - КНИН

ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА
НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројовани: ВОЈВОДИЋ - Книн.

8

Телефон број 3.

НОВА ШТАМПАРИЈА - ШИБЕНИК

Штампарија је снабђена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

Алекса Баљковић - Скрадин - ЂЕВРСКЕ ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвозђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папирница. - Све на мало и велико.

Позор путници! Гостиона у Ђеврским са врућим и хладним јелом као и свака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са браом послугом уз најнижу цијену. — Препоручујем се п. н. путницима и пријазњима за што бољи посјет.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

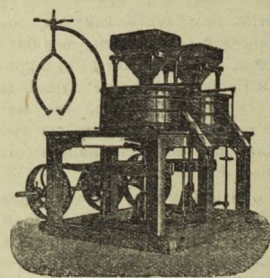
Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzozajvni naslov: DALMASCONTO.

21

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4 II.

CIJENE U DINARIMA.
Informacije i obavještenja
besplatno.

Motori za lagje i je-drenjače na benzin i naftu najbolje njem. konstrukcije. Kompletne mašine za tvornice tjestenine i ulja.

22

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројовани: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.

АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акцијонерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте итд. Складиште у властитој кући. Цијеници на закџев бадава.

Најповољније укамађује улоге на уложне књижнице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантније. — Са свима је већим мјестима Еуропе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.

12